

**АРХИВ
ЈУГОСЛАВИЈЕ**

БИБЛИОТЕКА ИНФОРМАТИВНИХ СРЕДСТАВА

ИНВЕНТАР

**ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ
ЈУГОСЛАВИЈЕ У БЕЛГИЈИ -
БРИСЕЛ
1918 – 1940 (1927-1941)**

Нада Петровић

Библиотека информативних средстава

ИНВЕНТАР
сумарно-аналитички

AJ-392

**ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БЕЛГИЈИ -
БРИСЕЛ
1918 – 1940 (1927-1941)**

Нада Петровић

САДРЖАЈ ИНВЕНТАРА

	Страна
ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА	V
ИСТОРИЈАТ СТВАРАОЦА ФОНДА	VII
УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРАОЦА ФОНДА.....	XI
РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРАОЦА ФОНДА	XII
СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА.....	XIII
СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ.....	XVII
ОПИС ЈЕДИНИЦА ОПИСА	1
ПОПИС АДМИНИСТРАТИВНИХ КЉИГА	17
ИНДЕКСИ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА.....	21
ИМЕНСКИ ИНДЕКС.....	23
ГЕОГРАФСКИ ИНДЕКС	25
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИНДЕКС	27
ТЕМАТСКИ ИНДЕКС.....	29

ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БЕЛГИЈИ - БРИСЕЛ

1918 - 1940
(1927 - 1941)

ИСТОРИЈАТ СТВАРОАЦА ФОНДА

Новостворена држава Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, указом регента Александра од 20. децембра 1918. године, добила је своју прву владу у којој је међу осталим тадашњим министарствима било и Министарство иностраних дела са Антом Трумбићем као својим првим министром.¹ На седници Министарског савета Краљевине СХС, 22. децембра 1918. године, донета је одлука да се сва посланства и конзулати Краљевине Србије од тада зову "Послаништва и конзулати Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца", а два дана касније председник Владе Стојан Протић, обавестио је о томе сва српска дипломатска представништва на страни.² Тако су сва дотадашња посланства и конзулати Краљевине Србије, а међу њима и Посланство у Белгији, постала званична дипломатска представништва Краљевине СХС.

Дипломатски и трговински односи Кнежевине Србије са Белгијом могу се пратити од 1879. године када је донет "Закон о дипломатским заступништвима и конзулатима српским у иностранству".³ Већ 22. октобра 1880. године потписана је "Прва Привремена трговачка погодба између Србије и Белије",⁴ а неколико година касније 5. јануара 1885. године потписана је "Конзуларна конвенција између Србије и Белгије"⁵ и "Трговински уговор између Србије и Белгије".⁶ Исте године отворен је почасни конзулат Краљевине Србије у Бриселу.⁷

Посланство Краљевине Србије у Бриселу отворено је може се рећи, 1889. године,⁸ од када је дужност посланика вршио Јован Мариновић посланик у Паризу.⁹

¹ Службене новине Краљевине СХС, I, 1, 12. 1. 1919; Б. Петрановић, М. Зечевић, Југославија 1918 - 1984, Зборник докумената, Београд 1985, стр.133-134.

² Др. Јанко Бедковић, Збирка закона, наредба и свих прописа државне управе, Загреб 1926, стр.86 (Текст одлуке објавиле су загребачке Народне новине у броју 5 од 8. 1. 1919. године); Ф. Шишић, Документи о постанку Краљевства СХС, 1914-1919, Загреб 1920, стр.291-292; Б. Петрановић, М. Зечевић, Југославија 1918 - 1984, Зборник докумената, Београд 1985, стр.135.

³ Зборник закона и уредаба у Књажевини Србији", књ.34,стр.123.

⁴ Преглед развоја међународно-правних односа Југословенских земаља од 1800, св.І, стр.86; Српске новине, бр.74, 1881.

⁵ Зборник закона и уредби у Краљевини Србији,књ.41, стр.169; Преглед развоја међународно-правних односа Југословенских земаља од 1800, св.І, стр.100; Српске новине, бр.129, 1885.

⁶ Преглед развоја међународно-правних односа Југословенских земаља од 1800, св.І, стр.100; Српске новине, бр.122, 1885.

⁷ О потреби отварања Посланства и стању у српској дипломатији тога времена Мирко Кисовац, у својој докторској тези "Дипломатски представници", пише: "Српска дипломатска служба тог времена, судећи по изјавама савременика, није била нарочито добро организована нити је располагала довољно стручним кадром, 1882. године вајка се овако М. Ф. Христић у "Отаџбини": Дипломатска струка у нас је највећма занемарена (...) предлаже отварање пет нових посланстава: у Лондону, Риму, Атини, Цетињу и Бриселу." Види: Мирко В. Кисовац, Дипломатски представници, Београд 1939, стр. 69-70.

⁸ Календар са шематизмом Краљевине Србије за годину 1889, Београд, стр.111.

⁹ Јован Мариновић први српски посланик у Паризу (телеграм о његовом постављењу - Архив Србије, МИД, ПО/3 II 118, 1.12.1879.)

Посланици Краљевине Србије у Паризу све до 1918. године истовремено су обављали дужност посланика и у Белгији.¹⁰

Први податак о наименовању посланика Краљевине Србије само за Белгију је указ наследника престола Александра од 1. јула 1918. године, којим се за изванредног посланика и пуномоћног министра друге класе при белгијском двору поставља Јован Т. Марковић, начелник Министарства иностраних дела.¹¹ Функцију посланика Јован Т. Марковић обављао је и после стварања Краљевине СХС, све до 14. августа 1922. године, када је за изванредног посланика и пуномоћног министра друге класе у Белгији постављен др Отокар Рибарж, адвокат и бивши краљевски делегат на Конференцији мира у Паризу.¹² Рибарж није преузео дужност посланика јер је решењем министра иностраних дела задржан на раду у МИД-у¹³ а функцију отправника послова обављао је Мирослав Јанковић,¹⁴ саветник Посланства. Јанковић је остао на положају отправника послова све до октобра 1924. године. Наиме, указом од 10. априла 1924. године за новог посланика постављен је Панта Гавриловић¹⁵ помоћник министра иностраних дела, али је дужност преузео тек 2. октобра 1924. године.¹⁶ Већ следеће 1925. године на место изванредног посланика и пуномоћног министра у Бриселу долази Јован Вучковић, дотадашњи посланик у Атини,¹⁷ а Панта Гавриловић одлази за посланика у Атину.¹⁸ Јован Вучковић је био на положају посланика у Бриселу све до 1929.године, када је указом стављен на располагање,¹⁹ а само месец дана касније, 28. маја 1929. године поново је постављен за посланика у Атини.²⁰ Указом од 20. априла 1929. године за новог посланика у Бриселу постављен је армијски генерал у пензији Петар П.Пешић.²¹ Петар П.Пешић је функцију посланика у Бриселу обављао годину дана, али његов премештај за посланика у Праг²² 4. априла 1930. године, неће бити његово дуго ни трајно одсуствовање из Брисела. Истим указом од 4. апри-

¹⁰ По Календарима са шематизмом Краљевине Србије дужност посланика у Белгији у периоду од 1889. до 1914.године, обављали су: Јован Мариновић, Јеврем Грујић, Михајло Кр. Ворђевић, Драгутин Франасовић, Милутин Гарашанин, Драгомир Цв. Рајовић, др Михајло В. Вујић, Андра Николић, Стојан Бошковић и др. Миленко Р. Веснић. Крајем 1906. и 1907.године посланичко место у Паризу и Бриселу било је непопуњено па је дужност отправника послова вршио др Милош М. Богићевић. На то указује писмо Николе Пашића, председника Министарског савета од 10. новембра 1906.године у коме га моли да у Бриселу присуствује потписивању пројекта аранжмана о унификацији назива појединих лекова: "Пошто Србија нема посланика у Брислу ни у Паризу, част ми је известити Вас, господине отправниче послова, да Вас овлашћујем, да овај пројект аранжмана, у име Владе Краљевине Србије, потпишете у Брислу реченог дана..."-Писмо Николе Пашића пов.бр.255 (Копија у досијеу Фонда,оригинал предат Архиву Србије).

¹¹ Српске новине, бр. 120 од 9.10.1918; АЈ МИП КЈ (334) /даље: АЈ-334, УО, Укази 1918. Ф.1. б.б.

¹² АЈ-334, УО, Укази 1922. Ф.1. пов. бр. 3435.

¹³ Отокар Рибарж је решењем бр.3402 задржан на раду у МИД-у у одељењу за извршење Међународних уговора-АЈ-334, УО, Перс.одсек, досије О.Рибаржа 1922., пов. бр.3558.

¹⁴ Дипломатско конзуларни годишњак за 1931.годину,Београд 1931, стр.73.;Алманах Краљевине СХС, 1927/1928, св.III, Загреб стр. 34.

¹⁵ АЈ-334, УО, Укази 1924. Ф.1. пов.бр.1380.

¹⁶ Панта Гавриловић је решењем министра иностраних дела бр.1562 због послова политичке природе задржан на раду у МИД-у, дужност посланика преузео је 2.10 1924., АЈ-334,УО,Перс.одсек,досије П.Гавриловића 1924.,пов.бр.380

¹⁷ АЈ-334, УО, Укази 1925. Ф.1. пов. бр. 225.

¹⁸ АЈ-334, УО, Укази 1925. Ф.1. пов. бр. 226.

¹⁹ АЈ-334, УО, Укази 1929. Ф.1. пов. бр. 1616.

²⁰ АЈ-334, УО, Укази 1929. Ф.1. пов. бр. 2095.

²¹ АЈ-334, УО, Укази 1929. Ф.1. пов. бр. 1617; Дипломатско - конзуларни годишњак Краљевине Југославије за 1931, Београд 1931, стр. 14, 101.

²² АЈ-334, УО, Укази 1930. Ф.1. пов. бр. 1146.

ла 1930. године за новог посланика у Бриселу постављен је Милан Милојевић, иначе дотадашњи посланик у Бечу.²³ Милојевић је кратко обављао функцију посланика у Бриселу, све до 15. марта 1931. године када је премештен у Берн, а на основу истог указа од 15. марта 1931. године у Брисел се вратио Петар П. Пешић,²⁴ до тада изванредни посланик и опуномоћени министар на располагању. Он је ту дужност обављао преко 4 године. Пешић је указом од 26. јула 1934. године стављен поново на располагање,²⁵ али је он још годину дана вршио функцију посланика. Промена настаје тек када је на ту дужност постављен Драгомир Касидолац, дотадашњи саветник Посланства у Риму, указом од 27. јуна 1935. године.²⁶ Ни Касидолац се није дуго задржао у Бриселу јер је већ 24. јануара 1936. године премештен за посланика у Букурешт,²⁷ а за опуномоћеног министра и изванредног посланика у Бриселу постављен је др Нинко Перић,²⁸ дотадашњи посланик у Букурешту,²⁹ који је после два месеца, новим указом од 31. марта 1936. године,³⁰ пензионисан. На упражњено посланичко место у Бриселу, постављен је Павле Каровић указом од 18. јуна 1936. године,³¹ дотадашњи саветник Посланства у Лондону.³² Он је 1932. године био саветник у Посланству у Бриселу, све до 15. јула 1935. године када је премештен у Лондон,³³ а 1938. године је пензионисан.³⁴ Указом од 21. марта 1938. године на место посланика постављен је Бранко Лазаревић, дотадашњи посланик у Бечу.³⁵ Ту функцију он је обављао кратко, а већ следеће године указом од 20. маја 1939. године за изванредног посланика и опуномоћеног министра постављен је Миодраг Лазаревић, дотадашњи посланик у Атени.³⁶

Избијањем Другог светског рата 1939. године Белгија је прогласила своју неутралност. Међутим, 10. маја 1940. године немачке војне трупе ушле су у Белгију, а само 18 дана касније она је била приморана да капитулира.³⁷

Са окупацијом Белгије и њеним нестанком као суверене државе практично су и прекинути дипломатски односи са КЈ.

²³ АЈ-334, УО, Укази 1930. Ф.1. пов. бр. 1146; Дипломатско - конзуларни годишњак Краљевине Југославије за 1931, Београд 1931, стр. 93.

²⁴ АЈ-334, УО, Укази 1931. Ф.1. пов. бр. 1391.

²⁵ АЈ-334, УО, Укази 1934. Ф.1. пов. бр. 1337; Службене новине КЈ, бр. 132, од 10.06.1935.

²⁶ АЈ-334, УО, Укази 1935. Ф.1. пов. бр. 2804.

²⁷ АЈ-334, УО, Укази 1936. Ф.1. пов. бр. 1339; Службене новине КЈ, бр. 91, од 22.04.1936.

²⁸ АЈ-334, УО, Укази 1936. Ф.1. пов. бр. 1339; Службене новине КЈ, бр. 91, од 22.04.1936.

²⁹ Нинко Перић није добио агреман белгијске владе, а одлуком Милана Стојадиновића Драгомир Касидолац остаје у Бриселу још месец дана, АЈ,392, пов.бр.161, од 13.3.1936; пов.бр.169, од 17.3.1936.

³⁰ АЈ-334, УО, Укази 1936. Ф.1. пов. бр. 1340; Службене новине КЈ, бр. 95, од 27.04.1936.

³¹ АЈ-334, УО, Укази 1936. Ф.1. пов. бр. 2691; Службене новине КЈ, бр. 154, од 08.07.1936.

³² Његов рад у дипломатској служби до 1931. године може се пратити у Дипломатско-конзуларном годишњаку за 1931. годину. Дипломатско - конзуларни годишњак за 1931. годину, Београд 1931, стр. 85.

³³ АЈ-334, УО, Укази 1935. Ф.1. пов. бр. 2815; Те године објавио је књигу "Дипломација" у којој је посебно поглавље посветио организацији дипломатске службе у Белгији под називом "Белгијска дипломација", Види: Павле Каровић, Дипломација, Београд 1935, стр. 80-87. За време обављања дужности посланика у Бриселу одликован је орденом Светог Саве I реда, Службене новине КЈ, бр. 220 од 23.09.1936.

³⁴ АЈ-334, УО, Укази 1938. Ф.1. пов. бр. 1455.

³⁵ АЈ-334, УО, Укази 1938. Ф.1. пов. бр. 1633.

³⁶ АЈ-334, УО, Укази 1939. Ф.1. пов. бр. 2772.

³⁷ Б. Петрановић, Револуције и покрети отпора у Европи 1939 - 1945, Скопље 1985, стр.23.

У току 1942. и 1943. године било је покушаја избегличких влада у Лондону Краљевине Југославије и Белгије да успоставе дипломатске односе, али је тек половином 1943. године избегличка краљевска влада именовала отправника послова као дипломатског представника код белгијске владе.³⁸

Министарство иностраних дела своју спољну активност вршило је преко дипломатских заступништава и конзулата у иностранству, на начин како је то утврђено Уредбом о организацији Министарства иностраних дела, дипломатских заступништава и конзулата Краљевине СХС у иностранству од 5. маја 1919. године.³⁹ По чл. 24 ове Уредбе: ”у циљу заступања Краљевине СХС и њених интереса код страних дворова и страних влада установљавају се Дипломатска Заступништва Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца у иностранству. Ова Заступништва отварају се према потреби Краљевим указом, на предлог Министра иностраних дела, а по саслушању Министарског савета, и нужни кредити за то стављају се годишње у државни буџет”.⁴⁰ Рад и избор дипломатског представника Краљевине СХС у Белгији, односно Посланства у Бриселу и уопште представника у иностранству, одредио је чл.26 исте Уредбе: ”Посланици се постављају Краљевим указом а акредитују се на страним дворовима или код влада Република,... Они су тумачи Владине спољне политике код влада код којих су акредитовани. Старају се да заступају што боље интересе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, и дају директиве за рад подручном им особљу”.⁴¹ Функција дипломатских представника састоји се према општој међународној пракси, у следећем: 1. да одржавају и јачају односе између две земље и да припремају терен и учествују у преговорима за решавање заједничких питања; 2. да се обавештавају о политичком стању у земљи у којој се налазе; 3. да штите своје држављане.⁴²

Закон о уређењу Министарства иностраних послова и дипломатских и конзуларних заступништава Краљевине Југославије у иностранству, од 25. марта 1930.године,⁴³ означио је промену назива посланстава и конзулата Краљевине СХС у Посланство и конзулат Краљевине Југославије. Овај Закон није ништа изменио у раду Посланства што сведочи и §32 у коме стоји: ”На челу Посланства стоји изванредни посланик и опуномоћени министар, стални или привремени отправник послова. Посланици се постављају Краљевим указом и акредитују се код Владара, односно поглавара, страних држава и Св.Столице. Они су пуномоћни тумачи спољне политике и заступници интереса Краљевине Југославије у држави у којој су акредитовани”, али даје једну нову могућност (у односу на Уредбу из 1919. године) а то је да ”Изванредни посланик и опуномоћени министар може бити у исто време акредитован у више држава и бити стални делегат”.⁴⁴ Иако није било законом прописано ова пракса је постојала и раније. Тако је посланик КЈ у Белгији био акредитован и за Луксембург, па се њихова јурисдикција територијално односила и на Велико Војводство Луксембург.

Уредба са законском снагом о уређењу Министарства иностраних послова и дипломатских и конзуларних заступништава Краљевине Југославије у иностранству од 10. августа 1939. године,⁴⁵ чланом 38 дели дипломатска заступништва на: 1. Амбасде, 2. Посланства, 3. Дипломатске агенције, 4. Сталне делегације.

Посланство КЈ у Белгији није било подигнуто на ранг амбасаде. Уредба са законском снагом, чланом 40, омогућавала је да ”Амбасадори, изванредни посланици и опуномоћени

³⁸ АЈ-103-54-261, пов бр.4074 од 19.07.1943.

³⁹ Службене новине Краљевине СХС, бр. 42, 10.05.1919.

⁴⁰ Службене новине Краљевине СХС, бр. 42, 10.05.1919.

⁴¹ Исто.

⁴² Јубиларни зборник живота и рада СХС II, 1918-1928, Београд 1929, стр. 746.

⁴³ Службене новине КЈ, бр. 72, 29.03.1930.

⁴⁴ Исто.

⁴⁵ Службене новине КЈ, бр. 187, 18.08.1939.

министри могу бити у исто време акредитовани код владара више држава, или бити и стални делегати”,⁴⁶ а члан 41 одређује њихове задатке и дужности: ”Шефови мисија одржавају односе између Краљевине Југославије и држава код којих су акредитовани. Њихова је дужност да у свим државама прате развитак политичког, привредног и друштвеног живота, и уопште да буду упознати са чињеницама које су од интереса за Југославију. Они су дужни да штите интересе Краљевине Југославије и њених држављана, и да им обезбеде права и користи, зајемчене међународним уговорима и обичајима”.⁴⁷

Генерални конзулат КЈ у Лијежу отворен је 11. марта 1931. године,⁴⁸ а за конзула постављен Владимир Вукадиновић, секретар Посланства у Софији.⁴⁹ Међутим, већ после две године, на предлог министра иностраних послова а са образложењем ”Како је Лијеж релативно мало удаљен од Брисела, то налазим да би наше Посланство у Бриселу поред својих редовних послова могло водити и конзуларне послове Генералног конзулата у Лијежу, с тога ми је част молити Министарски савет да се.....изволи сагласити да се наш Генерални конзулат у Лијежу укине”,⁵⁰ а Министарски савет на својој седници од 8. септембра 1933. године усвојио је овај предлог. Указом од 12. септембра 1933. године Краљевски генерални конзулат у Лијежу је укинут.⁵¹

У Белгији су радила и четири почасна конзулата: Бриселу, Гану, Лијежу и Анверсу. Сваки почасни конзулат имао је и своју територијалну надлежност. Почасни конзулат у граду Гану имао је територијалну надлежност за Намир, покрајину Лимбург, Луксембург, а почасни конзулат у Лијежу: Лијеж, део Лимбурга, Луксембург и Епен-Малмеди. С обзиром да је у провинцији Лимбург живело и радило велики број (преко 2000) југословенских радника, извесно је да је 1935. године отворен још један почасни конзулат у граду Хаселту за ту провинцију.

У Белгији је постојало Исељеничко изасланство КЈ за Белгију и Луксембург, које је водило бригу о југословенским исељеницима у поменути државама, и није имало статус дипломатско конзуларног представништва,⁵² већ је било подређено Министарству за социјалну политику и Исељеничком комесеријату у Загребу.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРОЦА ФОНДА

Унутрашња организација Посланства КЈ у Белгији није постојала у класичном смислу речи нити је била предвиђена неким посебним актом, било општим МИП-а КЈ, било интерним од стране самог Посланства. Прописи МИП-а предвиђали су одређен профил кадра за рад у дипломатско конзуларним представништвима. Уредба о организацији МИД-а из 1919. године у чл.29 наводи да дипломатска заступништва могу имати поред шефа мисије још једног саветника, који има ранг директора одељења МИД-а, потребан број секретара, писара и осталог особља.⁵³

⁴⁶ Исто.

⁴⁷ Исто.

⁴⁸ АЈ-334, УО, Укази 1931. Ф.1. пов. бр. 1332.

⁴⁹ АЈ-334, УО, Укази 1931. Ф.1. пов. бр. 1328.

⁵⁰ АЈ-334, УО, Укази 1933. Ф.1. пов. бр. 3749.

⁵¹ АЈ-334, УО, Укази 1933. Ф.1. пов. бр. 3816.

⁵² Југословенски исељеници били су најбројнији у оним деловима Белгије где су постојали рудници угља (Ајзден, Винтерлаг и Шарлероу), а у Луксембургу у местима са рудокопима гвоздене руде. - Јубиларни зборник живота и рада СХС II, 1918-1928, Београд 1929, стр.774.

⁵³ Службене новине Краљевине СХС, бр. 42, 10.05.1919.

На основу Закона о уређењу Министарства иностраних послова и дипломатских и конзуларних заступништава Краљевине Југославије у иностранству из 1930. године⁵⁴ на челу посланства стоји изванредни посланик и опуномоћени министар, стални или привремени отправник послова (чл.32). Ако на челу посланства, ма из којих разлога не стоји изванредни посланик и опуномоћени министар, одређује се други дипломатско-конзуларни чиновник са називом отправника послова да врши дужност посланика. Отправници послова могу бити стални или привремени (чл.33). Закон предвиђа да дипломатска заступништва поред шефа мисије могу имати још једног саветника посланства, потребан број секретара, писара, канцеларијских и манипулативних чиновника и помоћног и техничког особља. Дипломатско-конзуларни годишњак Краљевине Југославије за 1931. годину даје листу особља Посланства КЈ у Бриселу: посланик, саветник, два секретара и протоколиста.⁵⁵ Овде се не помиње помоћно и техничко особље.

Уредбом са законском снагом о уређењу Министарства иностраних послова и дипломатских и конзуларних заступништава у иностранству од 10. августа 1939. године⁵⁶ чиновници и службеници Министарства иностраних послова и дипломатских и конзуларних заступништава (чл.16) делили су се на: 1. дипломатско-конзуларне чиновнике, 2. канцеларијске чиновнике, 3. рачунске чиновнике, 4. манипулативне чиновнике, 5. техничко и помоћно особље.

Истом Уредбом у Министарству иностраних послова и у заступништвима постављају се званичници, служитељи, дневничари и хонорарни службеници (чл.33) по општим прописима Закона о чиновницима од 31. марта 1931. године.⁵⁷

РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРОЦА ФОНДА

У Министарству иностраних послова и дипломатско - конзуларним заступништвима нису донесени посебни прописи, којима би било регулисано канцеларијско пословање у ужем смислу од вођења обавезних основних и помоћних евиденција о актима и предметима, њиховом називу, броју података о сваком акту које треба евидентирати. Међутим, код питања значајних за заштиту архивске грађе, како оне настале радом МИП-а тако и оне која настаје радом дипломатско - конзуларних заступништава у иностранству, регулисано је Законом о архивама Министарства иностраних послова и дипломатско - конзуларних заступништава КЈ у иностранству⁵⁸ донетим 5. априла 1930. године. Закон је прецизирао шта се све подразумева под архивама МИП-а дипломатско - конзуларних заступништава, обавезе међусобне примопредаје, архивских списа и предмета при свакој персоналној промени коју прате писмене изјаве (чл. 5), чување и коришћење аката и предмета и др.

Поменути Закон предвиђао је доношење (од стране МИП-а) Правилника о организацији архива заступништава, одељења и одсека Министарства (чл. 16), али овај није донет, док је Правилник о истраживањима у Главној архиви Министарства иностраних послова и о неслужбеном објављивању дипломатско - конзуларних докумената донет већ априла 1930. године.⁵⁹

Како је грађа Посланства КЈ у Белгији некомплетна, односно фрагментарно сачувана - посебно књиге основне евиденције, то је реконструкција начина вођења текућег канцела-

⁵⁴ Службене новине КЈ, бр. 72, 29.03.1930.

⁵⁵ Дипломатско - конзуларни годишњак за 1931, Београд 1931, стр. 14.

⁵⁶ Службене новине КЈ, бр. 187, 18.08.1939.

⁵⁷ Службене новине КЈ, бр. 73, 01.04.1931.

⁵⁸ Службене новине КЈ, бр. 83, 11. 04. 1930.

⁵⁹ Службене новине КЈ, бр. 95, 28. 04. 1930.

ријског пословања као и система архивирања аката у Посланству стручно неизводљива. Сачуване су следеће књиге: поверљиви деловодни протоколи за 1927-1930 (1 књига) и 1938. година (1 књига) као и протокол о регрутацији југословенских држављана у Посланству КЈ за период 1931-1933, 1936-1940. годину (1 књига). Деловодни протоколи нису на крају године закључивани. Праћење аката кроз књиге, макар у једној години није могуће, јер акта која су сачувана нису из периода за који су сачуване књиге. Иначе, на актима се налазе потребне административне ознаке.

Констатације које се могу навести у вези са канцеларијским пословањем у Посланству, а које се могу закључити из сачуване грађе фонда су следеће: акта су евидентирана у поверљиве деловодне протоколе (о чему сведоче две сачуване књиге) и обичне деловодне протоколе што се закључује из аката, односно административних ознака на актима. За начин архивирања аката у текућем канцеларијском пословању Посланства, не може се дати никакав поуздан податак јер је грађа фонда била у несређеном стању, без назнака икаквих целина које би указивале на начин одлагања аката а посебно јер ниси сачувани деловодни протоколи и регистри (ако су ови последњи уопште и вођени) у којима се по правилима администрације тог периода означавале везе бројева аката и начин њиховог одлагања архивирања.

СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА

Грађа Посланства Краљевине Југославије у Белгији примљена је у Архив Југославије од Савезног секретаријата за иностране послове примопредајним записником бр.854/1 од 27. децембра 1990. године⁶⁰ у количини од 13,00 дм. (139 фасцикли и 3 књиге). У примопредајном записнику наводи се распон година грађе 1929-1941. и констатација да је грађа фонда "несређена, некомплетна и непописана" и да се ради о "административној, благајничкој и пасошкој архиви и једном малом делу политичких аката". Примљена грађа је фрагментарна јер недостаје: строго поверљива архива, део поверљиве архиве, административне и конзуларне архиве од 1918-1929, као и књиге евиденције. Сачуване су три књиге евиденције и то: поверљиви протоколи за 1927-1930. (1 књига) и за 1938. годину (1 књига), као и протокол о регрутацији југословенских држављана у Посланству за 1931-1933, 1936-1940. годину (1 књига).

Грађа Посланства, окупацијом Белгије од стране Немачке 1940. године дошла је у руке немачких власти. Капитулацијом Немачке, маја 1945. године, и окончањем Другог светског рата, грађа Посланства КЈ у Белгији доспела је у СССР као ратни плен Совјетске армије. Представник владе СССР-а примопредајним записником од 27. августа 1956. године уз више фондова дипломатско-конзуларних представништава Краљевине Југославије, предао је Влади ФНРЈ и Фонд Посланства КЈ у Белгији.⁶¹

Распон година сређене грађе фонда Посланства КЈ у Белгији - Брисел је 1927-1941. Физичко стање грађе је задовољавајуће.

Приликом сређивања и обраде грађе Фонда издвојен је бервредни регистратурски материјал. Највећи део безвредног регистратурског материјала односи се на: захтеве за издавање, замену и продужење пасоша; захтеве за издавање виза за Краљевину Југославију страним држављанима; молбе за добијање транзитних виза; молбе за добијање разних уверења; захтеви за преводе личних докумената; преписка у вези правне помоћи у грађанским, кривичним и управним стварима; финансијска документација и др. Издвојено је 12дм безвредног регистратурског материјала из периода 1929-1941.

Сачувана архивска грађа Посланства КЈ у Белгији не садржи прворазредну архивску грађу из које би се могли пратити југословенско-белгијски односи, али се зато, донекле, могу

⁶⁰ Види Досије фонда 392.

⁶¹ АЈ-130, Савезно извршно веће 68-424, б.б.

сагледати политичка превирања у Западној Европи и положај Белгије у њој између два светска рата.

С обзиром на некомплетност архивске грађе у целини, грађа Посланства сређена је и обрађена по принципу функције и делатности ствараоца фонда, према следећој класификационој шеми:

- I ПОВЕРЉИВА АРХИВА
- II ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У БЕЛГИЈИ
- III КОНЗУЛАРНА ДЕЛАТНОСТ
- IV КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА И НАУЧНА САРАДЊА
- V ЦИРКУЛАРИ МИП-А
- VI РАЧУНОВОДСТВЕНА АРХИВА
- VII ШТАМПА
- VIII АДМИНИСТРАТИВНЕ КЊИГЕ

У оквиру класификационих група I, II, III и IV формирано је више јединица описа према тематском принципу, док класификационе групе V, VI и VII истовремено представљају јединице описа, унутар којих је грађа сређена хронолошки.

Најзначајнија архивска грађа фонда налази се у класификационој групи I - **Поверљива архива**, која је подељена на четири јединице описа: 1. Материјали у вези рада Посланства; 2. Белгија; 3. Марсејски атентат; 4. Разно.

Јединица описа - *Материјали у вези рада Посланства* садржи преписку о примопредаји дужности посланика, записнике о примопредаји дужности, предаја акредитива, тражење агремана од белгијске владе за посланика Нинка Перића, смрти почасног конзула у Анверсу и постављену новог и др.

У јединици описа под називом *Белгија*, значајнију архивску грађу представљају извештаји посланика из 1934. и 1935. године о унутрашњој и спољној политици Белгије. Кроз извештаје може се пратити рад белгијске владе, парламента и сената, посебно рад владе грофа Броквилда и њена настојања да од парламента добије "специјална права" у трајању од седам месеци како би санирала финансијске и економске проблеме у земљи, ублажила сукобе између Белгијанаца и Фламанаца и успоставила национално јединство; о кризи и паду владе Броквилда, формирању нове Ван Зеланда и др. Посебно су исцрпни извештаји посланика Петра Пешића о стању у белгијској војсци, донетим законима о војсци и војним обвезницима, маневрима у Фландрији и Арденима с циљем да се утврди способност у одбрани нове војне формације (уведена коњица појачана моторизованим јединицама), сукобу Министарства народне одбране и Главног генералштаба по питању организовања одбране земље; наоружању и обезбеђењу белгијске границе према Немачкој, војним снагама осталих европских земаља и равнотежи наоружања у Европи.

У грађи се налазе подаци о спољној политици Белгије, њеној дипломатској активности, напорима да код европских земаља осигура заштиту, гаранције и пријатељство - јер због свог географског, политичког и војног положаја осећа несигурност пред ојачаном Немачком; о енглеско-белгијским политичким односима, сусрету сер Џона Сејмона и Балдвина, гаранције Енглеске да ће у евентуалном рату штитити Белгију; политичким односима са Француском; настојању Белгије да сачува мир и територијални интегритет ослањајући се на потписане међународне уговоре и пактове (Локарнски уговор, Рененски пакт) чије одредбе јој пружају гаранцију; разговору посланика са председником сената Морисом Липенсом о његовој посети Немачкој, уверењима која је добио од Хитлера да Немачка не жели рат; ставу Белгије у италијанско-абисинском рату и њеној заинтересованости за Абисинију чију војску обучавају белгијски војни инструктори; о успостављању дипломатских односа са Совјетским Саве-

зом посредством председника Социјалистичке радничке партије Белгије Вандервелда; о могућности рестаурације Аустро-Угарске, симпатијама које уживају последњи Хабсбурговци настањени као политичке избеглице у Белгији, њиховој активности и др.

Јединица описа *Марсељски атентат* садржи архивску грађу у којој се налазе подаци о реаговању Белгије на Марсељски атентат: разговору посланика са белгијским министром иностраних послова у вези умешаности Мађарске у атентат и политици Мађарске према Краљевини Југославији; посети Посланству и разговору грофа Карла Сфорце са послаником о атентату, ставу Италије, њеном уделу у атентату и мишљењу да италијанска влада неће изручити Анту Павелића и Еугена Кватерника француским властима; реаговање белгијске штампе на атентат и др.

У следећој јединици описа налази се преписка о доношењу конвенције о сукобу бродова на мору и пружању помоћи, конференцији држава Златне монете, ратификацији Балканског споразума и др.

Класификациона група “**Југословенски радници-исељеници у Белгији**” садржи три јединице описа:

1. Положај југословенских радника-исељеника у Белгији
2. Југословенска радничка удружења у Белгији
3. Југословенске школе у Белгији

Архивска грађа која се односи на **Југословенске раднике - исељенике у Белгији** тематски је подељена у горе наведене три подгрупе које уједно представљају јединице описа, у њој се могу наћи подаци о броју југословенских радника у Белгији и Луксембургу, њиховом економском и социјалном положају, незапослености, штрајковима и репатријацији.

Архивска грађа у оквиру јединице описа *Југословенска радничка удружења у Белгији*, сређена је по називима удружења, садржи податке о раду и активностима појединих југословенских удружења.

Јединица описа *Југословенске школе у Белгији* садржи преписку о оснивању основне школе у Ездуну и Серингу, организацији школске наставе, преписку у вези набавке школских учила, организовању прослава и др.

Класификациона група **Конзуларна делатност** подељена је на три јединице описа: 1. Трговина; 2. Туризам; 3. Визе и пасоши. У њима се налазе подаци о трговинској и туристичкој сарадњи између Белгије и КЈ, визе руских избеглица и пасоши наших исељеника.

Класификациона група **Културно - просветна и научна сарадња Белгије и КЈ** обрађена је кроз две јединице описа: 1. Културно - просветна сарадња; 2. Сарадња са међународним научним организацијама. У јединици описа *Културно - просветна сарадња* налазе се материјали о сарадњи музеја КЈ и Белгије, просветних установа и др. Јединица описа *Сарадња са међународним научним организацијама* садржи преписку и обавештења о одржавању међународних конгреса, конференција и других научних скупова у Белгији и учешћу југословенских представника на њима.

Класификациона група **V** садржи циркуларе, наредбе, упутства и обавештења МИП-а, његовог политичког, правног и конзуларно-привредног одељења.

У класификационој групи **VI** налази се преписка у вези закупа зграде Посланства КЈ у Бриселу, затим акта о материјалним трошковима за репатрирање југословенских држављана из Белгије и др.

Штампа која је следећа класификациона група садржи чланке о Краљевини Југославији објављене у белгијским дневним и недељним листовима.

Архивска грађа је већином на српском, француском, словеначком и неколико докумената на фламанском језику.

У фонду се налази оригинална грађа у којој се налазе и акта у рукопису посланика Петра Пешића и Драгомира Касидолца; дешифровани телеграми које су министри иностраних послова Богољуб Јефтић и Милан Стојадиновић слали Посланству. Акта носе ознаке пријемни штамбил и садрже назив Посланства, број аката и датум; на актима постоје потписи као и печат Посанства; мали број аката нема административних ознака.

Архивску грађу Посланства Краљевине Југославије у Белгији чине: 3 административне књиге, 4 фасцикле - 15 јединица описа, што укупно износи 0,60 дм.

Као информативно средство урађен је сумарно - аналитички инвентар са индексима: именски, географски, институционални и тематски.

Истраживачи ће при цитирању грађе користити сигнатуру која се састоји из следећих ознака: Архив Југославије (АЈ), број фонда (392), број фасцикле и јединице описа.

Београд,

1. септембар 1998.

Нада Петровић

**СТРУКТУРА
АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА**

СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

	бр. јед.	описа	страна
ПОВЕРЉИВА АРХИВА	1-4	.....	3
ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У БЕЛГИЈИ	5-7	.....	6
КОНЗУЛАРНА ДЕЛАТНОСТ	8-10	.....	9
КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА И НАУЧНА САРАДЊА	11-12	.....	10
ЦИРКУЛАРИ МИП-а	13	.....	12
РАЧУНОВОДСТВЕНА АРХИВА	14	.....	14
ШТАМПА	15	.....	15

**ОПИС
ЈЕДИНИЦА ОПИСА**

ПОВЕРЉИВА АРХИВА

1 1 МАТЕРИЈАЛИ У ВЕЗИ СА РАДОМ ПОСЛАНСТВА

1930. година: Упутство за рад почасног генералног конзулата у Лијежу, захтев бившег посланика у Бриселу Јована Вучковића да се интервенише код луксембуршког посланства у вези са његовим одликовањем.

1934. година: Упутство министра иностраних послова Богољуба Јефтића о начину слања извештаја политичког карактера и других информација, доласку шефова дипломатских и конзуларних мисија у Београд само уз одобрење министра иностраних послова.

1935. година: Преписка у вези са: смрћу почасног генералног конзула Краљевине Југославије у Анверсу Густава Антоана и предлогом за наименовање Армилда Лера (Armilde Lheureux) за новог почасног генералног конзула у Анверсу; потребом отварања новог почасног генералног конзулата у Хаселту (провинција Лимбург) због великог броја југословенских радника и др.;

преписка о: предаји дужности посланика Петра Пешића саветнику Павлу Каровићу, опроштајној аудијенцији код министра иностраних послова Белгије Паула Химанса, краља Леополда III и других белгијских званичника; постављењу Драгомира Касидолца за посланика и тражењу агремана код белгијске владе, премештају Павла Каровића у Лондон; протоколима о примопредаји дужности између Павла Каровића и Августина Буковца од 4. августа 1935. године и Августина Буковца отправника послова и Драгомира Касидолца, посланика (29. августа 1935. године); предаји акредитива Великој војводини од Луксембурга, решење посланика о увођењу дежурства суботом и недељом и др.

1936. година: Преписка министра иностраних послова Милана Стојадиновића и Драгомира Касидолца у вези са тражењем агремана од белгијске владе за новог посланика Краљевине Југославије др Нинка Перића; одлука Милана Стојадиновића да Касидолац остане на месту посланика у Бриселу још месец дана ради праћења спора са Немачком, позив Касидолцу да присуствује конференцији Мале Антанте и Балканског споразума, пензионисању др Нинка Перића и др.;

обавештење МИП-а о постављењу Павла Каровића, саветника Посланства КЈ у Лондону за посланика у Бриселу; преписка у вези са тражењем агремана од луксембуршке владе за Павла Каровића; протокол о предаји дужности између Илије Миликића, отправника послова и Павла Каровића посланика од 15. августа 1936. године.;

упутства, наређења МИП-а: о одсуствовању шефова мисија само уз одобрење министра иностраних послова, препорука да се у дипломатским представништвима не запошљавају страни држављани и др.

1937. година: Упутства, наређења и обавештења МИП-а о: обавези придржавања Уредбе о оцењивању службеника од 31. јула 1930. године, оцењивању службеника пре њиховог премештаја, слању извештаја о коришћењу законског годишњег одмора особља Посланства, боловања, службеног пута, достављању адреса МИП-у од чиновника у иностранству приликом доласка у Краљевину Југославију, обавештење да се убудуће неће одобрвати женидба службеницима и чиновницима Посланства са странкињама, о обавези дипло-

матских и конзуларних службеника да носе дипломатске униформе и Правилник о изради и ношењу дипломатско-конзуларне униформе и др.; обавештење о постављењу Андре ван де Прута за почасног конзула у Анверсу; преписка и обавештења у вези са предлозима за одликовање: почасног конзула КЈ у Лијежу Јоје Ногга, белгиских држављана заслужних за подизање споменика "Српском војнику" у Лијежу, Светоплуха Штавичека, учитеља у Ајздену, Томе Драговића, учитеља у Серингу и Александра Спахића, вршиоца дужности исељеничког изасланика у Белгији; обавештење о бронзаној палми делегације бивших ратника - официра "Amicale des Officiera dela la compaljne 1914-1918" за гроб краља Александра.

1939. година: Телеграм Цинцар-Марковића о постављењу Илије Миликића за саветника Министарства иностраних послова.

1940. година: Списак дипломатских представништава Краљевине Југославије у иностранству.

Година: 1930, 1934-1937, 1939-1940.

Врста документа: преписка, протокол, наредба, упутство.

Језик: српски, француски.

Фолијација: 1-366

1 2 БЕЛГИЈА - ПОЛИТИЧКИ ИЗВЕШТАЈИ ПОСЛАНИКА

1934. година: Извештај посланика Петра Пешића о унутрашњој политици Белгије: подношење пројекта закона Броквилове владе Парламенту са захтевом за добијање овлашћења на 7 месеци ради преузимања потребних мера за санирање финансијског и економског стања у Белгији;

извештаји посланика о предлогу закона Министарства народне одбране Белгије о годинама старости војних обвезника; маневрима белгијске војске у Фландрији и Арденима с циљем да се утврди способност нових војних формација и њихова употреба у евентуалној одбрани земље; сукобима министра народне одбране и Главног генералштаба о питањима опстанка или укидања појединих војних формација, организовању одбране Белгије у случају напада Немачке; персоналним променама у Главном генералштабу, усвајању плана одбране Белгије од владе и Парламента, подршци краља Леополда III новом министру народне одбране Девезу, јачини белгијске војске након промена: наоружању и опреми, командном кадру, утврђењу земље, плану министра Девеза за одбрану земље, делокругу рада Вишег ратног савета народне одбране и др.;

извештаји посланика Петра Пешића о целокупној ситуацији у Белгији, њеној унутрашњој политици: настојању Броквилове владе да успостави народно јединство, ублажи неспоразуме и сукобе Белгијанаца и Фламанаца (увођењем фламанског језика у судство, администрацију и већи број Фламанаца у састав владе), кризи и паду Броквилове владе и формирању нове;

извештај отправника послова Павла Каровића (август 1934) о енглеско-белгијским политичким односима, сусрету сер Џон Сајмона и Балдвина, Сајмоновој изјави да се граница између Белгије и Британије налази на Мајни, утиску који је изазвала ова изјава у белгијским политичким круговима и штампи, дугогодишњем настојању Белгије да код европских земаља осигура заштиту, гаранције, пријатељство и оптимизму који се појавио у Белгији после сусрета представника Велике Британије и Белгије;

извештај посланика Петра Пешића о војним снагама појединих европских држава: Француске, Белгије, Чехословачке, Југославије, Румуније, Пољске, Енглеске, Русије, Немачке, Мађарске, Албаније и Аустрије;

извештај посланика Петра Пешића о разговору са председником Сената Морисом Липенсом о његовом боравку у Немачкој и сусрету са Хитлером, Герингом, Гебелсом и другим немачким званичницима, Липенсовим утисцима и уверењима која је добио да Немачка не жели рат, да немачка војска није способна за офанзивни сукоб због недостатка наоружања, економске и финансијске ситуације у Немачкој, Липенсовом веровању да Белгија и Француска треба да прихвате Хитлерове предлоге и понуде;

шифровано писмо министра иностраних послова Богољуба Јефтића о енглеско-италијанским односима, посети Фулвија Сувића Лондону, разговору о италијанском предлогу за ограничење наоружања и одбијање тог предлога од енглеске владе.

1935. година: Извештаји отправника послова Павла Каровића о италијанско-абисинским односима, заинтересованости Белгије за Абисинију (чију војску обучавају белгијски војни инструктори), писању италијанске и белгијске штампе, реаговању белгијских политичких кругова и др.;

резиме обавештења Министарства иностраних послова о резултатима ванредне сесије Савета Друштва народа у Женеви о италијанско-абисинском спору;

извештаји отправника послова Павла Каровића о спољној политици Белгије: њеном међународном положају, ставу Владе да се придржава Локарнског, Рененског пакта који пружају Белгији гаранције и сигурност, о обновљеним дипломатским односима са Совјетским Савезом (посредством шефа Социјалистичке радничке партије Белгије Вандервелда), реаговању белгијске јавности и др.;

извештај о спољној политици и спољној трговини Белгије поводом усвајања буџета Министарства спољних послова и Министарства спољне трговине пред Народном скупштином 9. априла 1935. године;

извештај о спољној политици и спољној трговини Белгије поводом усвајања буџета Министарства са седнице Сената од 15. априла 1935. године;

извештај Павла Каровића о могућности враћања Хабзбурговаца (који живе у Белгији као политичке избеглице) у Аустрију и рестаурацији Аустро-Угарске монархије;

изјава Милана Стојадиновића у Сенату од 27. јула 1935. године о питању повратка Хабзбурга на аустријски престо.

1939. година: Шифровано писмо посланика Миодрага Лазаревића о извештају белгијског амбасадора у Берлину Министарству иностраних послова Белгије: да Белгији не прети опасност од Немачке и веровању белгијских војних и политичких кругова да ће Немачка напасти преко Холандије.

S.A.: Историјат развоја и организације Врховног савета националне одбране.

Година: 1934-1935, 1939.

Врста документа: извештај, обавештења, преписка.

Језик: српски, француски, фламански

Фолијација: 367-556

1 3 МАРСЕЉСКИ АТЕНТАТ

1934. година: Преписка и извештаји у вези са атентатом и убиством краља Александра Карађорђевића у Марсељу, одржаном парастосу у Посланству, присуству белгијског краља, краљице, чланова Сената, Парламента, дипломатског кора, представника југословенских удружења и др., писање и реаговање белгијске штампе на атентат, списак белгијске делегације за присуствовање сахрани;

извештај посланика Петра Пешића о посети грофа Сфорце, разговору са њим о атентату, умешаности Италије и Мусолинија у атентат, ставу италијанске владе да Павелића и Кватерника не изруче француским властима;

извештај посланика о разговору са министром иностраних послова Белгије о умешаности званичне Мађарске у припреми атентата, политици Мађарске према Краљевини Југославији и др.

Година: 1934.

Врста документа: извештај, преписка.

Језик: српски, француски.

Фолијација: 557-599

1 4 РАЗНО

1934-1935. година: Преписка и обавештења у вези са: одржавањем конференције држава Златне монете; ратификацијом Балканског споразума потписаног у Атини 16. јуна 1934. године, статутом Балканског споразума; Европским конгресом у Бриселу и присуству отправника послова као посматрача у име Југословенске националне секције Привредног савета Мале Антанте; доношењем конвенције о унификацији извесних правила о сукобу бродова на мору и помоћи, допуни споразума за унификацију извесних правила која се односе на имунитет државних бродова и др.

1939. година: Преписка у вези са добијањем дозволе за увоз гвожђа из Белгије за потребе Српског акционарског рударско-топионичарског индустријског друштва (САРТИД).

Година: 1934-1935, 1939.

Врста документа: преписка.

Језик: српски, француски.

Фолијација: 600-631

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У БЕЛГИЈИ**1 5 ПОЛОЖАЈ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА - ИСЕЉЕНИКА У БЕЛГИЈИ**

1927-1928. година: Писма Филипа Машића, католичког свештеника, Посланству о проблемима југословенских исељеника у Белгији, њиховој националној, верској запостављености и др.

1930. година: Извештај о југословенским радницима у Лимбургу, списак предузећа у Белгији у којима су запослени и др.

1932. година: Преписка у вези са постављањем исељеничког свештеника Драга Обержана за Холандију и белгијску провинцију Лимбург;

извештаји о: економском и социјалном положају југословенских радника у Белгији и Луксембургу, утицају економске кризе на број запослених, висини надница радника запослених у индустрији, ситуацији у рудницима Цвартберга и Винтерлага, отпуштању југословенских рудара, генералном штрајку рудара, јуна 1932. године у Монсу, захтевима њихових скупштина да се отпусте страни радници и донетој резолуцији у том циљу; прогласу социјалистичког синдикалног и социјалистичког политичког савеза за генерални штрајк у басену Шарлерој, ставу белгијске владе и штампе о донетој резолуцији о забрани запошљавања страних радника;

извештај о југословенским радницима после генералног штрајка у провинцији Лимбург, Серингу, Шарлероју, Монсу и Луксембургу.

1933. година: Извештај посланика од 2. септембра 1933. године о запошљању југословенских радника у Белгији, покушају белгијске владе да смањи незапосленост домаћих радника, ставу посланика да реципрочне мере против Белгијанаца запослених у Краљевини Југославији не треба примењивати и др.

1934. година: Извештај исељеничког изасланика Александра Спахића о предузимању мера против отпуштања радника у Белгији.

1935. година: Преписка и обавештења о предузимању мера за заштиту југословенских радника у Белгији, запошљању југословенских радника у белгијским предузећима у Персији, репатријацији и др.;

извештај секретара Посланства са пута по рударским колонијама белгијског и холандског Лимбурга у којима живе југословенски радници о: броју радника, радничким удружењима, деци југословенских радника, школовању, условима у којима живе, њиховом моралном понашању, политичком и националном ставу и др.;

тримесечни извештај (јануар-март) 1935. године о броју запослених југословенских радника у Белгији.

1936. година: Преписка у вези са поднетом резолуцијом југословенских рудара, запослених у Белгији, Сенату Краљевине Југославије, са захтевом да код белгијских власти осигура право југословенским рударима на стицање пензије, повластицама у случају повратка у земљу и др.; извештајем отправника послова о начину стицања старосне и инвалидске пензије, осигурања против незапослености, репатријацији и др.

1937. година: Извештаји о ситуацији у рударској индустрији у Белгији са статистичким подацима о незапослености, броју југословенских радника у Белгији и Луксембургу (њиховој старосној и полној структури), условима у којима живе и др.

Година: 1927-1928, 1930, 1932-1937.

Врста документа: извештај, преписка.

Језик: српски, француски, словеначки.

Фолијација: 632-796

1 6 ЈУГОСЛОВЕНСКА РАДНИЧКА УДРУЖЕЊА У БЕЛГИЈИ

Удружење југословенских радника "Јединство"

1930-1931; 1934-1938. године: Преписка и извештај о: Удружењу југословенских радника "Јединство" у Серингу, раду њихових секција у Шарлероју и Вандреу, одржавању годишњих скупштина, избору управног и надзорног

одбора, сарадњи централе Удружења са својим секцијама, отварању "Дома југословенских радника", правила, програм рада Удружења и др.

Југословенско друштво "Света Барбара"

1931; 1933-1937. године: Преписка у вези са радом и сарадњом Југословенског друштва "Света Барбара" из Ајздена, Нивенхагена, Винтерлага и Цвартберга, контактима са Посланством и Исељеничким изасланством у вези са заштитом појединих чланова Удружења оптуженим од белгијске власти; извештајима исељеничког изасланика Александра Спахића о заједничким састанцима представника свих југословенских друштава "Света Барбара" и других удружења, питањима остваривања права на пензију, осигурања, тржишту рада и др.

Удружење југословенских радника "Слога" из Маршин-ау-Понта

1934. година: Извештај Исељеничког изасланства са годишње скупштине Удружења југословенских радника "Слога" из Маршин-ау-Понта о питању међусобног помагања и солидарности чланова Удружења, организовању радника, избору управног и надзорног одбора и др.

Колонија југословенских радника у Серингу и Шарлероју

1935-1937. године: Преписка у вези са радом и организацијом Колоније југословенских радника у Серингу и Шарлероју, организовању забава, екскурзија и др.

Југословенско певачко друштво "Славчек"

1937. година: Извештај о раду Југословенског певачког друштва "Славчек" из Ватершеја, раду његових чланова, условима рада у провинцији Лимбург и др.

Година: 1930-1931, 1933-1938.

Врста документа: преписка, извештај.

Језик: српски, словеначки, француски.

Фолијација: 797-955

1 7 ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ШКОЛЕ У БЕЛГИЈИ

1931-1935; 1937. година: Преписка у вези са оснивањем основне школе за децу југословенских исељеника у Ајздену у највећој југословенској радничкој колонији, доласку учитеља Светоплуха Штавичека у Ајзден 1932. године, организовању школске наставе у градовима: Ватершеју, Цвартбергу и Винтерлагу; Штавичекове молбе за набављање и финансирање школског прибора, редовније месечне принадлежности, организовање школских свечаности, прослава, о основној школи у Серингу и др.

Година: 1931-1935, 1937.

Врста документа: преписка, извештај.

Језик: српски, словеначки, француски.

Фолијација: 956-994

КОНЗУЛАРНА ДЕЛАТНОСТ

2 8 ТРГОВИНА

1930-1937. године: Преписка у вези са: тражењем адреса и података белгијских фирми о југословенским предузећима и фирмама који послују са иностранством а производе: вино, памук, јечам, хмељ, боксит, железничке прагове, конопљу и канап, извозе дивљач и ракове и др.;

преписка у вези са захтевом југословенских фирми за пласирање њихових производа на белгијско тржиште: сувих шљива, опанака, живих пчела, брашна, хмеља и др.;

преписка у вези са огласом и конкурсом за оснивање фабрике аутомобила у Краљевини Југославији 1932. године;

извештај посланика о економској ситуацији у Белгији 1932. године и стању у индустрији: угља, стакла и огледала, цемента, тржишту метала, спољној трговини Белгије и др.;

годишњи извештаји Генералног конзулата у Анверсу о спољној трговини Белгије и Краљевине Југославије за 1931, 1933. и 1934. годину;

обавештења и преписка о: Љубљанском велесајму, Загребачком збору, Трговинској изложби у Бриселу 1933. године, пропагандном материјалу за учешће Краљевине Југославије на Међународној изложби у Бриселу 1935. године;

преписка у вези са одржавањем редовних годишњих скупштина Безименог друштва рудника угља у Алексинцу са седиштем у Бриселу 1930, 1933, 1936. и 1937. године;

реферат Југословенског комитета за унапређење привредних односа са Белгијом о размени добара између Југославије и Белгије за прво полугодиште 1936. године;

преписка у вези са захтевом белгијских фабрика оружја за транзит оружја Албанији преко Краљевине Југославије и др.

Година: 1930-1937.

Врста документа: преписка, извештај, билтен.

Језик: српски, француски.

Фолијација: 1-938

3 9 ТУРИЗАМ

1931-1937. године: Преписка у вези са: захтевом Посланства Министарству трговине и индустрије - одсек за туризам, за туристичке брошуре "Водич кроз Југославију" и проспекте брода "Краљица Марија", од "Путника" (друштва за саобраћај путника и туриста у КЈ), ради популарисања југословенског туризма у Белгији; организовањем стручних, научних, туристичких екскурзија за Југославију преко белгијских туристичких агенција; предлогом Office Belgo-Luxembourgeois de Tourisme за сарадњу са југословенским туристичким организацијама ради афирмације туризма у обе земље 1931. године; обавештењем агенције "Путник" о прекиду сарадње са француском туристичком агенцијом "Пакер"; брошуром "Туристичка саопштења" од 15. децембра 1933. године и "Саопштење" бр. 2 од 15. априла 1937. године;

преписка у вези са захтевом Посланства Министарству трговине и индустрије - одсек за туризам, за пропагандни материјал са подацима о политичкој и економској ситуацији у Југославији; захтевом Universite u Louvainu (Географски институт), Universite Cinegraphiljue Belge (Института кинематографије) и других научних установа за повластице на железници и бродовима учесницима научних и других екскурзија;

Билтен туристичког комитета Балканског споразума, октобар-децембар 1936.;

билтени туристичког комитета Мале Антанте за април, октобар-децембар 1937. године.

Година: 1931-1937.

Врста документа: преписка, информација, брошура, билтен.

Језик: српски, француски.

Фолијација: 1-227

3 10 ВИЗЕ И ПАСОШИ

1931; 1933; 1935; 1938-1941. године: Захтеви руских избеглица за улазну визу у Краљевину Југославију, дозвола Министарства иностраних послова за улазак у земљу само у случају да је обезбеђена белгијска повратна виза;

молба Елене Шутове, руске избеглице, за улазну визу у Краљевину Југославију, с циљем да у манастиру Ваведење на Топчидерском брду, изврши рестаурацију икона, 1941. године;

огледни примерци: захтеви за продужење и замену пасоша политички сумњивим лицима;

молба Светоплуха Штавичека, учитеља у југословенској школи у Серингу, за продужење боравка у Белгији 1935. године и за нов службени пасош 1940. године.

Година: 1931, 1933, 1935, 1938-1941.

Врста документа: молбе, пасоши.

Језик: српски, руски, француски.

Фолијација: 228-394

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА И НАУЧНА САРАДЊА

3 11 КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА САРАДЊА

1930. година: Преписка у вези са захтевом др Алберта Боланса, генералног инспектора за физичко васпитање у Белгији, за податке о физичком васпитању у Краљевини Југославији; тражење информација о средњим техничким и трговачким школама у Краљевини Југославији и др.

1931. година: Преписка у вези са захтевом Fondation Archeolgiljue de l Universite за копије грчких и романских старина које се налазе у историјским музејима Београда и Загреба; обавештење о кинематографској експедицији образованој у Бриселу ради прикупљања података о тропским болестима и захтева за сарадњу и др.

1932. година: Преписка у вези са: захтевом Етнографског музеја у Београду да се из Брисела предају адиђари (драгоцености) који припадају Етнографском музеју, молбом Музеја керамике из Монса за уступањем уметничких предмета од керамике из југословенских фабрика керамике, за потребе изложбе и др.

1933. година: Писмо адвоката Luc Charlsa у вези са лицитацијом за радове на довршењу Народне скупштине у Београду и др.

1934. година: Преписка у вези са: поклонима почасног конзула у Анверсу Армилда Лера (Armilde Lheureux), колекцијом слика белгијских уметника Музеју савремене уметности у Београду; потрагом за нумизма-тичком збирком коју је маркиз Fino de Ferari de la Rentijer завештао Београдском универзитету; обавештењем Ратка Парезанина о оснивању Балканског института 21. априла 1934. године, циљем његовог оснивања, делокругом рада, издавањем Међубалканског алманаха, оснивањем биб-лиотеке; информацијом Државној поморској трговачкој академији у Бакру о техничким школама у Белгији ради уписа југословенских ученика.

1935. година: Преписка у вези са гостовањем у Бриселу Певачког друштва "Зора" из Карловца.

1937. година: Преписка у вези са: будућом сарадњом југословенских музиколога и стручњака у Међународној ревији за музику, чији је оснивач др Станислав Дотремонт; расписаним конкурсом за архитектонско уређење Београда, саопштење белгијског министарства просвете белгијском удружењу архитеката о условима конкурса за израду скица ради архитектонске обраде најважнијих места у Београду; преносом посмртних остатака српских војника умрлих у Холандији преко белгијске територије за Француску; сарадњом музеја за фолклор у Гану са професорима етнологије у Краљевини Југославији и др.

Година: 1930-1935, 1937.

Врста документа: преписка, обавештење.

Језик: српски, француски.

Фолијација: 395-548

3 12 САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ НАУЧНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

1929-1930. године: Преписка у вези са: одржавањем Међународног конгреса Црвеног крста у Бриселу; изјавом захвалности председника Загребачког збора секретару Посланства Иви Андрићу на поднетом извештају са конгреса Уније међународних сајмова у Бриселу на коме је у име Посланства заступао Краљевину Југославију 1929. године; интернационалним педагошким конгресом у Лијежу и др.

1935 . година: Преписка, обавештења о међународним конгресима и конференцијама у Бриселу, позиви да Краљевина Југославија одреди своје делегате за: Конгрес интернационалне музике, Интернационални конгрес социјалне медицине, Пету католичку међународну конференцију, Електро-радиолошки конгрес, Међународни технички и хемијски конгрес пољо-привредне индустрије, Међународни конгрес за источну религију, Међуна-родни комитет за уметничко и књижевно упознавање преко кинематографа и др.

1934. година: Обавештења о: одржавању Међународног конгреса војне медицине и фармације у Лијежу; програму рада Међународног конгреса за породично васпитање; слању делегата на конгрес Међународне уније трамваја и др.

1936. година: Преписка у вези са: одржавањем Међународног конгреса професионалних уметника у Амстердаму; подацима о Удружењу уметника у Краљевини Југославији.

Година: 1929-1930, 1935-1936.

Врста документа: преписка, обавештења.

Језик: српски, француски.

Фолијација: 549-687

ЦИРКУЛАРИ МИП-а

4 13 ЦИРКУЛАРИ МИНИСТАРСТВА ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА

Циркулари, наредбе, упутства и обавештења Министарства ино-страних послова, његовог политичког, правног и конзуларно-привредног одељења.

1931. година: Обавештење да у Краљевини Југославији недостаје земљиште за колонизацију сиромашних југословенских држављана - исељеника који желе да се врате у отаџбину.

1932. година: Обавештење о: потреби интервенције наших заступни-штава у иностранству у споровима наших морнара; наредби о примени Правилника за промет девизама и валутама, обавези да лица која живе у иностранству приликом уласка у земљу пријаве валуту коју носе собом; наредби о ненаплаћивању таксе сиромашним држављанима за продужење пасоша; спречавању злоупотребе бесплатне репатријације; одобрењу за издавање бесплатних транзитних виза посетиоцима: Међународног сајма у Будимпешти, студентима посетиоцима XIV конгреса међународног Савеза студената у Риги, студентима посетиоцима Међународног студентског течаја о разоружању у Женеви, иностраним учесницима Интернационалне веслачке утакмице за првенство Европе у организацији Југословенског веслачког савеза; одобрењу за наплату снижене таксе за визе пасоша посетиоцима: Сајма аутомобила, господарствених стројева и туризма у Загребу, Винског сајма у Птују, Пролећног велесајма и занатске изложбе у Осјеку, посетиоцима Љубљанског велесајма, иностраним посетиоцима Конгреса есперантиста у Славонском Броду и др.

1933. година: Наредба МИП-а да се јеврејским избеглицама из Немачке одобри привремени боравак у Краљевини Југославији без права на запослење; обавези власника југословенских бродова да се придржавају Закона о упису поморско-трговачких бродова и лађа (из 1922. године) и запошљавању југословенских држављана; обавези посланстава да достављају извештаје о привредним, трговинским и финансијским приликама земље у којима се налазе; одобрења за издавање бесплатних транзитних виза посетиоцима: Лајпцишког сајма, страним и домаћим студентима Међународне конференције студената, учесницима Балканске медицинске недеље, посетиоцима Међународног конгреса ПЕН клубова у Дубровнику, страним делегатима Гут-Темплерских ложа (учесницима Скупштине трезвености) у Новом Саду и др.; прописи о замени исељеничких пасошких књижица, о надлежности Српске павославне цркве када је у питању сахрањивање југословенских држављана православне вере и др.

1934. година: Наредба МИП-а Краљевским представништвима у иностранству да се о издавању дозвола за долазак руских избеглица у Краљевину Југославију придржавају расписа пов.бр. 820 од 21. августа 1930. године; забрана издавања виза јеврејским избеглицама из Немачке; одобрење за издавање транзитних виза носиоцима француских пасоша; упутство о издавању виза бугарским држављанима у вези са потписаним Трговинским уговором Краљевине Југославије и Бугарске 24. маја 1934. године; наредба да се мађарским држављанима не издају визе дуже од месец дана; о трошковима репатрирања морнара без њихове кривице; о репатрирању помораца субвенционалним и несубвенционалним бродовима; споразум са Италијом за бесплатно визирање поморских књижица наших и италијанских морнара; споразум са Чехословачком о употреби поморских књижица као путних исправа; одлука да се издају бесплатне визе: странцима који путују нашим бродовима, учесницима и делегатима Симплонске конференције и Међународне конференције за израду реда вожње у Дубровнику, делегатима Интерпарламентарне трговинске конференције у Београду; о илегалном преласку торбара из наше земље, забрана да им се продужују пасоши и издају визе и др.

1935. година: Наредба МИП-а да се: пољским Јеврејима који се враћају из Палестине спречи улазак у Краљевину Југославију или да им се да улазна виза за једно путовање до 30 дана, с знаком да им се неће одобрити боравак у Краљевини Југославији; шпанским држављанима са пасошима издатим од каталонских власти не визирају пасоши; одобре бесплатне улазне визе: учесницима Велике интернационалне утакмице у смучарским скоковима на Планици, посетиоцима и излагачима Загребачког збора, посетиоцима обртне изложбе у Цељу, посетиоцима Љубљанског велесајма, иностраним учесницима Међународног конгреса бивших ратника и ратних инвалида; одобре бесплатне транзитне визе: учесницима Првог балканског конгреса за заштиту деце у Атини, посетиоцима Лајпцишког сајма, учесницима Међународног слета скаута у Пољској и др.

1936. година: Наредба МИП-а о забрани визирања пасоша нашим радницима за одлазак у Шпанију; одлука МИП-а да се заштита наших држављана у Ирану повери француским дипломатским и конзуларним заступништвима у тој земљи; о начину репатријације наших грађана домаћим паробродима; одлуке о издавању бесплатних транзитних виза за: учеснике Првог балканског конгреса за заштиту деце у Атини, учеснике Међународног конгреса студента у Цариграду и др.; одлуке о бесплатним улазним визама у Краљевину Југославију: за чланове и делегате Међународне комисије криминалне полиције са заседањем у Београду, за учеснике конгреса експериментиста у Љубљани, за посетиоце Мариборског тједна, Загребачког збора и др.; о начину издавања туристичких виза и др.

1937. година: Наредба МИП-а за појачаном котролом доласка јеврејских избеглица из Немачке и других земаља у Краљевину Југославију (одобрити само визу за привремени боравак); одлука о укидању виза између Румуније и Краљевине Југославије; забрана издавања улазних виза глобтротерима; одлуке о издавању бесплатних виза посетиоцима филателистичке изложбе у Београду и др.; транзитних виза учесницима Међународног медицинског и фармацеутског конгреса у Букурешту, учесницима Интернационалног ехаристичког конгреса у Будимпешти и др.; обавези придржавања Привременог правила о регрутовању младића за стални кадар; одобрење повластица на државној железници од 50 % студентима који се школују у иностранству и др.

1939. година: Циркулари и наредбе МИП-а којима се регулише издавање улазних и транзитних виза Јеврејима - држављанима земаља које су донеле специјалне антисемитске законе и прописе (Немачке, Пољске, Румуније, Чехословачке, Аустрије, Мађарске и др.), Јеврејима - државља-нима осталих земаља у којима се не спроводе антисемитске акције; објашњење МИП-а да одобрења за улазак у Краљевину Југославију Јевреја - даје Министарство унутрашњих послова; о забрани издавања улазних виза мађарским Јеврејима; одобрење издавања улазних виза шпанским Јеврејима који имају путне исправе националистичке владе издате после грађанског рата; циркулар бр. 69 од 5. септембра 1939. године о забрани издавања транзитних виза: пољским, чешким, немачким, мађарским и румунским Јеврејима за улазак у Италију и дозвола од 20. октобра 1939. којом се одобрава издавање транзитних виза.

1940. година: Наредба МИП-а о важењу прописа од 25. маја 1936. године, којима је регулисано издавање и наплата туристичких виза немачким држављанима.

Година: 1931-1937, 1939-1940.

Врста документа: циркулар.

Језик: српски.

Фолијација: 1-331

РАЧУНОВОДСТВЕНА АРХИВА

4 14 РАЧУНОВОДСТВЕНА АРХИВА

Преписка у вези са: остваривањем права на отправнички додатак Иве Андрића, секретара Посланства и Стојана Живадиновића у току 1929. и 1930. године; трошкови за Андрићев пут од Мадрида до Лисабона, као и трошкови везани за одлазак на нову дужност, марта 1930. године у Женеву.

Преписка у вези са закључивањем уговора о закупу зграде за потребе Посланства, одобрење услова уговора од МИП-а, захтеви за средства ради плаћања пореза за зграду и др.

Преписка о финансијској помоћи југословенским радничким удружењима, основним школама у Серингу и Ајздену; спискови утрошених средстава за помоћ сиромашним држављанима и издатих кредита за репатријацију југословенских држављана из Белгије у Краљевину Југославију.

Преписка у вези са изласком Краљевине Југославије из чланства Међународног института за трговину 1938. и 1939. године.

Обавештење шефа Краљевске конзуларне канцеларије од 20. августа 1940. године о отказивању закупа зграде Посланства у Бриселу.

Година: 1929-1932, 1934-1940.

Врста документа: преписка.

Језик: српски, француски, словеначки.

Фолијација: 332-725

ШТАМПА

4 15 ШТАМПА

Чланци о Краљевини Југославији у дневној и недељној белгијској штампи, која је излазила у Бриселу, Шарлероју, Хаселту и Арлону у Луксембургу, а објављени су у следећим листовима:

L Independance Belge, бр.19 од 12. маја 1934;

Gazette de huу, бр. 58, 59 и 60 од 20, 24. и 27. јула 1935;

La natien Belge, бр. 204 од 23. јула 1935;

La hasbaue, бр. 29 од 21. јула 1935;

La soir, бр. 203 од 22. јула 1935;

Journal de Charleroi, бр. 206 од 25. јула 1935;

La libre Belgiljue, бр. 204 од 23. јула 1935;

Les Nouvelles, бр. 29 и 31 од 18. јула и 1. августа 1935;

Leventail, бр. 39 од 28. јула 1935;

L avenir du Luxemburg, бр. 164 од 15. јула 1935;

Gazeta de Huу, 1937.

Година: 1934-1935, 1937.

Врста документа: штампа.

Језик: француски.

Фолијација: 726-775

**ПОПИС
АДМИНИСТРАТИВНИХ КЊИГА**

ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈЕ

- 1 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ 1927-1930. ГОДИНЕ
година: 1927, 1928, 1929, 1930.
број: 1-377; 1-506; 1-635; 1-655.
напомена: у 1929. години недостају бројеви 535-540
- 2 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1938. ГОД.
година: 1938.
број: 1-956
- 3 ПРОТОКОЛ РЕГРУТОВАЊА У ПОСЛАНСТВУ КЈ У БЕЛГИЈИ - 1931-1940. ГОД.
година: 1931, 1932, 1933, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940.
број: 1-10; 1-30; 1-18; 1-25; 1-3; 1-11; 1-9; 1-6; 1-5; 6-21; 1-12; 1-24.

**ИНДЕКСИ
АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА**

ИМЕНСКИ ИНДЕКС**А**

АНДРИЋ ИВО
12, 14
АНТОАН ГУСТАВ
1
АРМИЛД ЛЕРЕ (ARMILDE LHEUREUX)
11

Б

БАЛДВИН
2
БРОКВИЛ
2
БУКОВАЦ АВГУСТИН
1

В

ВАН ЗЕЛАНД
2
ВАНДЕРВЕЛД
2
ВЕЛИКА ВОЈВОТКИЊА ОД ЛУКСЕМБУРГА
1

Д

ДРАГОВИЋ ТОМА
1, 7

Ј

ЈЕФТИЋ БОГОЉУБ
2

К

КАРАЂОРЂЕВИЋ АЛЕКСАНДАР, КРАЉ
3
КАРОВИЋ ПАВЛЕ
1-2
КАСИДОЛАЦ ДРАГОМИР
1

Л

ЛАЗАРЕВИЋ БРАНКО
2, 14
ЛЕОПОЛД III
1, 2
ЛИПЕНС МОРИС
2

М

МАШИЋ ФИЛИП
5
МИЛАН ДР СТОЈАДИНОВИЋ
2
МИЛИКИЋ ИЛИЈА
1

О

ОБЕРЖАН ДРАГО
5

П

ПАВЛОВИЋ КОСТА
1
ПАРЕЖАНИН РАТКО
11
ПЕРИЋ ДР. НИНКО
1
ПЕШИЋ ПЕТАР
1, 7

С

САЈМОН ЏОН
2
СПАХИЋ АЛЕКСАНДАР
1, 5-6
СТОЈАДИНОВИЋ МИЛАН
1
СУВИЧ ФУЛВИО (SUVICH FULVIO)
2
СФОРЦА КАРЛО
3

X

ХАБЗБУРЗИ

2

ХОЏ ЦО (JOE HOGGE)

1

ХИТЛЕР АДЛФ

2

Ш

ШТАВИЧЕК СВЕТОПЛУХ

1, 7, 10

ШУТОВА ЕЛЕНА

10

ГЕОГРАФСКИ ИНДЕКС

- А**
- АБИСИНИЈА
2
- АЈЗДЕН (EYSDEN)
6, 7, 14
- АЛЕКСИНАЦ
8
- АНВЕРС
1, 8
- АРДЕНИ
2
- АРЛОН
15
- АУСТРИЈА
2
- АФРИКА
2
- Б**
- БАЛКАН
2
- БЕЛГИЈА
1-9, 12, 15
- БЕОГРАД
3, 11-12
- БЕРЛИН
2
- БРИСЕЛ
1-5, 7-9, 12, 14-15
- В**
- ВЕЛИКА БРИТАНИЈА
2
- ВАНДРЕ (WANDRE)
6
- ВАТЕРШЕИ (WATERSCHEI)
6-7
- ВИНТЕРЛАГ (WINTERLAG)
5-7
- Е**
- ЕВРОПА
2
- И**
- ИТАЛИЈА
2-3
- К**
- КОНГО БЕЛГИЈСКИ
2
- КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА
2-3, 9, 12
- Л**
- ЛИЈЕЖ
1, 12
- ЛИМБУРГ
1, 5
- ЛУКСЕМБУРГ
1, 5, 15
- М**
- МАЂАРСКА
3
- МАРСЕЉ
3
- МАРШИН О ПОНТА (MARCIENNE-AU-PONTA)
6
- МОНС
5, 11
- Н**
- НЕМАЧКА
2
- НИВЕН ХАГЕН (NIEUWENHAGEN)
6
- П**
- ПЕРСИЈА
5

С

СЕРИНГ (SERAING)

5-7, 14

СОВЈЕТСКИ САВЕЗ

2

Ф

ФЛАНДРИЈА

2

ФРАНЦУСКА

2

Х

ХАСЕЛТ (HASSELT)

1, 15

ХОЛАНДИЈА

2, 5-6

ХУИ (HUY)

15

Ц

ЦВАРТБЕРГ (ZWARTBERG)

5-7

Ш

ШАРЛЕРОЈ (CHARLEROI)

5, 15

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИНДЕКС

Б	И
БАЛКАНСКИ ИНСТИТУТ 11	ИСЕЉЕНИЧКО ИЗАСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ЗА БЕЛГИЈУ И ЛУКСЕМБУРГ 5
БАЛКАНСКИ СПОРАЗУМ 4	Ј
БЕЗИМЕНО ДРУШТВО УГЉЕНИХ РУДНИКА У АЛЕКСИНЦУ А.Д. У БРИСЕЛУ 8	ЈУГОСЛОВЕНСКА НАЦИОНАЛНА СЕКЦИЈА МАЛЕ АНТАНТЕ 4
БЕЛГИЈСКИ КОМИТЕТ ЗА РАЗВОЈ ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА СА ЈУГОСЛАВИЈОМ 2	ЈУГОСЛОВЕНСКА ОСНОВНА ШКОЛА У АЈЗДЕНУ (EYSDEN) 7
БЕЛГИЈСКИ КОМИТЕТ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИВРЕДНИХ ОДНОСА СА ЈУГОСЛАВИЈОМ 8	ЈУГОСЛОВЕНСКИ КОМИТЕТ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИВРЕДНИХ ОДНОСА СА БЕЛГИЈОМ 8
ВРООК-ТУРИСТИЧКА АГЕНЦИЈА БЕЛГИЈЕ 9	ЈУГОСЛОВЕНСКО ДЕЛАВСКО ПОТПОРНО ЗДРУЖЕЊЕ У ВАТЕРШЕЈУ 6
В	ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРУШТВО "СВЕТА БАРБАРА" ИЗ АЈЗДЕНА (EYSDEN), ВИНТЕРЛАГА, ЦВАРТБЕРГА 6
ВЛАДА БРОКВИЛА 2	ЈУГОСЛОВЕНСКО ПЕВАЧКО ДРУШТВО "СЛАВЧЕК" ВАТЕРШЛЕЈ 6
ВЛАДА ВАН ЗЕЛАНДА 2	К
ВРХОВНИ САВЕТ НАЦИОНАЛНЕ ОДБРАНЕ 2	КОЛОНИЈА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА У СЕРИНГУ И ШАРЛЕРОЈУ 6
Г	КОМИСИЈА ЗА СПОЉНУ ПОЛИТИКУ БЕЛГИЈСКОГ ПАРЛАМЕНТА 2
ГЛАВНИ ГЕНЕРАЛШТАБ БЕЛГИЈЕ 2	М
Д	МАЛА АНТАНТА 4
ДРУШТВО НАРОДА 2	МИНИСТАРСТВО НАРОДНЕ ОДБРАНЕ БЕЛГИЈЕ 2
Е	МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ БЕЛГИЈЕ 2
ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЈ У БЕОГРАДУ 11	
З	
ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ 8	

МИНИСТАРСТВО СПОЉНИХ ПОСЛОВА
БЕЛГИЈЕ

2

МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ И
ИНДУСТРИЈЕ, ОДСЕК ЗА ТУРИЗАМ

9

МУЗЕЈ САВРЕМЕНЕ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

11

Н

НАРОДНА СКУПШТИНА БЕЛГИЈЕ

2

О

ОСНОВНА ШКОЛА У СЕРИНГУ

7

П

ПЕВАЧКО ДРУШТВО "ЗОРА" ИЗ КАРЛОВЦА

11

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У
БЕЛГИЈИ

1

ПОЧАСНИ ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ У АНВЕРСУ

1

ПУТНИК, ДРУШТВО ЗА САОБРАЋАЈ ПУТНИКА
И ТУРИСТА

9

С

САРТИД

4

СЕКЦИЈЕ УДРУЖЕЊА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ
РАДНИКА "ЈЕДИНСТВО" У ВАНДРЕ И
ШАРЛЕРОЈУ

6

СЕНАТ

2

У

УДРУЖЕЊЕ БЕЛГИЈСКИХ РАТНИКА 1914-1918

1

УДРУЖЕЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА
"ЈЕДИНСТВО" У СЕРИНГУ

6

УДРУЖЕЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА
"СЛОГА" ИЗ МАРШИНЕН ПОНТА

6

ТЕМАТСКИ ИНДЕКС

Б	
БЕЛГИЈСКА ВЛАДА	
2	
БЕЛГИЈСКА ВОЈСКА	
2	
БЕЛГИЈСКА ШТАМПА О КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ	
15	
БЕЛГИЈСКИ ПАРЛАМЕНТ	
2	
БЕЛГИЈСКИ СЕНАТ	
2	
БЕЛГИЈСКО-СОВЈЕТСКИ ОДНОСИ	
2	
В	
ВАЗДУШНИ ПАКТ	
2	
ВЛАДА БРОКВИЛА	
2	
ВЛАДА ВАН ЗЕЛАНДА	
2	
Е	
ЕНГЛЕСКО-ИТАЛИЈАНСКИ ОДНОСИ	
2	
З	
ЗАГРЕБАЧКИ ЗБОР	
8	
ЗАКУП ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БЕЛГИЈИ	
14	
И	
ИТАЛИЈАНСКО-АБИСИНСКИ ОДНОСИ	
2	
Ј	
ЈЕВРЕЈСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ	
13	
ЈУГОСЛОВЕНСКА РАДНИЧКА УДРУЖЕЊА У БЕЛГИЈИ	
6	
ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ШКОЛЕ У БЕЛГИЈИ	
7	
ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У БЕЛГИЈИ	
5	
К	
КРЕДИТИ ЗА РЕПАТРИРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ДРЖАВЉАНА	
14	
КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА САРАДЊА	
11	
Л	
ЛОКАРНСКИ ПАКТ	
2	
Љ	
ЉУБЉАНСКИ ВЕЛЕСАЈАМ	
8	
М	
МАРСЕЈСКИ АТЕНТАТ	
3	
МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕСИ И КОНФЕРЕНЦИЈЕ	
12	
Н	
НЕЗАПОСЛЕНОСТ У БЕЛГИЈИ	
5	
О	
ОДНОСИ БЕЛГИЈЕ И ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ	
2	
ОДНОСИ БЕЛГИЈЕ И НЕМАЧКЕ	
2	
ОСОБЉЕ ПОСЛАНСТВА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БЕЛГИЈИ	
1	

П

ПОМОЋ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ РАДНИЧКИМ
УДРУЖЕЊИМА И ОСНОВНИМ ШКОЛАМА
14

Р

РЕНЕНСКИ ПАКТ
2

РЕПАТРИЈАЦИЈА РУДАРА
5

РУДАРИ
5

РУСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ
10, 13

С

СПОЉНА ПОЛИТИКА БЕЛГИЈЕ
2

Т

ТРАНЗИТ ОРУЖЈА
8

ТРГОВИНСКИ ОДНОСИ КРАЉЕВИНЕ
ЈУГОСЛАВИЈЕ СА БЕЛГИЈОМ
8

ТУРИЗАМ
9

ТУРИСТИЧКА САРАДЊА БЕЛГИЈЕ И
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
9

У

УНУТРАШЊА ПОЛИТИКА БЕЛГИЈЕ
2

Ш

ШТРАЈК РУДАРА У БЕЛГИЈИ
5

Посланство Краљевине Југославије у Белгији - Брисел 1918-1940. (1927-1941)

штампа

Архив Југославије

припрема за штампу

Одељење за информисање и примену информационих технологија
и међународну архивску сарадњу

унос текста

Нада Петровић

прелом текста

Татјана Вукелић

Ленка Чуровић

софтвер

Microsoft Windows 10 Pro

Microsoft Word 2013

писмо

Times_New_Roman

хардвер

персонални рачунар Intel(R) Core (TM) [i3-7100 CPU@3.90GHz](#) 3.91 GHz

ласерски штампач HP Laser Jet Pro MFP M227sdn

штампање завршено

фебруар 2000. године

БЕОГРАД, Васе Пелагића 33

Телефони:

Централа 3690-252, 3690-253, 3690-261, 3690-262

Директор 3691-007

Факс 306-6635